

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-6-82-15>

УДК 355.1

Стецура І.М., Морганюк Д.М.
Національна Академія сухопутних військ
імені гетьмана Петра Сагайдачного

Панасюк М.М.
Військова частина А 4138

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ВІЙСЬКОВО-ТЕХНІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ-ЧЛЕНАМИ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО АЛЬЯНСУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Анотація. Наш північний сусід, скориставшись не стабільною внутрішньополітичною ситуацією в Україні на початку 2014 року, зневажаючи та порушуючи фундаментальні норми та принципи міжнародного права, незаконно захопив Крим та розв'язав збройний конфлікт на сході нашої держави. За таких обставин Україна, відстоюючи свої національні інтереси, насамперед може розраховувати на власні сили та підтримку країн-підписантів Будапештського меморандуму та держав-членів ЄС і НАТО, які вважають, що збереження незалежності та територіальної цілісності України є одним із визначальних факторів забезпечення світової та регіональної стабільності. Оснащення Збройних Сил України новими сучасними видами озброєння та військової техніки (ОВТ) це шлях, націлений на підвищення боєздатності та мобільності частин і підрозділів української армії. Основними напрямками та джерелами надходження ОВТ для української армії є науковий потенціал та оборонно-промисловий комплекс України, придбання зброї в інших країнах світу, військово-технічне співробітництво (ВТС) з країнами-членами НАТО.

Ключові слова: військово-технічне співробітництво, Україна, НАТО, ЗСУ, оборонно-промисловий комплекс.

Stetsura Ivan, Morganyuk Dmitry
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy

Panasyuk Mykola
Military unit A 4138

CERTAIN ASPECTS OF MILITARY-TECHNICAL COOPERATION BETWEEN UKRAINE AND MEMBER STATES OF THE NORTH ATLANTIC ALLIANCE AT THE PRESENT STAGE

Summary. Our northern neighbor, taking advantage of the unstable domestic political situation in Ukraine in early 2014, despising and violating the fundamental norms and principles of international law, illegally captured Crimea and resolved the armed conflict in the east of our country. In such circumstances, Ukraine, defending its national interests, can rely primarily on its own strength and support of the signatories of the Budapest Memorandum and EU and NATO member states, which believe that preserving the independence and territorial integrity of Ukraine is one of the determining factors of global and regional stability. Equipping the Armed Forces of Ukraine with new modern weapons and military equipment is a way to increase the combat capability and mobility units of the Ukrainian army. The main directions and sources of weapons for the Ukrainian army are the scientific potential and defense-industrial complex of Ukraine, the acquisition of weapons in other countries, military-technical cooperation with NATO member countries. A significant part of the Defense Forces – The Armed Forces of Ukraine need modern, powerful weapons and are practically entering an active stage of rearmament and reequipment. In Ukraine the strategic goals and objectives of national security and defense, including the areas of state military-technical policy in the context of the Defense Plan, are determined by the National Security Strategy of Ukraine, the Military Security Strategy of Ukraine and the Strategic Defense Bulletin. Ukraine's military-technical cooperation, primarily with its allies, is becoming an important factor in ensuring national security and national defense, in particular in the political, military and economic spheres. Ukraine's current policy in the field of military-technical cooperation (innovations, military decisions and solving problems) is not only to conquer new markets for its own products, where Ukraine has something to sell and interest potential buyers in the global arms market, but also to expand industrial cooperation with countries with advanced technologies and high economic potential.

Keywords: military-technical cooperation, Ukraine, NATO, Armed Forces, defense-industrial complex.

Постановка проблеми. Сьогодні для протидії збройній агресії Російської Федерації одним з актуальних шляхів забезпечення національної безпеки України є окремі напрями міжнародного військового співробітництва. Одним з визначальних спрямувань в ньому займає ефективне використання двостороннього та багатостороннього військово-технічного

співробітництва з партнерами і союзниками у військовій сфері та впровадження стандартів озброєння та військової техніки держав-членів Альянсу. На жаль, сьогодні є багато суб'єктивних та об'єктивних причин різного характеру, які не дозволяють сформувати потужну модель ЗСУ на сучасних інноваційних високотехнологічних взірцях озброєння та військової техніки. У військо-

во-технічній сфері проблемними та болючими залишаються питання нестачі сучасних засобів збройної боротьби, хоча Україна має потужний науковий потенціал та ще не втрачений оборонно-промисловий комплекс (ОПК). Налагодження та розширення військово-технічного співробітництва між Україною та країнами-членами НАТО потребують нових підходів, що полягають у вивченні та розумінні інтересів наших стратегічних партнерів і використанні цих інтересів з метою збільшення інвестицій в український ОПК та прямого постачання ними вкрай необхідної зброї для ЗСУ. Активність Міністерства оборони України у цьому напрямку ні в якому разі не повинна меншати і тільки набирати оберти у вирішенні питань забезпечення ЗСУ новітніми зразками ОВТ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми підвищення ефективності міжнародного військово-технічного співробітництва, насамперед з державами – членами НАТО, турбують не тільки керівництво країни, але й широкі національні бізнесові та наукові кола. На думку фахових експертів, ОПК України не спроможний в повному обсязі забезпечити силовий блок оборони, в першу чергу Збройні Сили України, новітніми розробками ОВТ, так-як на сьогодні оборонна промисловість може самостійно виробляти за замкненим циклом тільки 8-10% різноманітної зброї [1].

Заслужують на увагу у цьому напрямку дослідження та думки В. Горбуліна, голови Наглядової ради Українського Інституту безпекових досліджень, першого віце президента Національної академії наук України, В. Бадріка, директора Центру досліджень армії, конверсії та роззброєння, члена Правління Українського інституту безпекових досліджень (УІБД), А. Пінчука, президента Українського центру розвитку міжнародних відносин, директора ВГО «Українська стратегія», В. Соколова, першого віце-президента Інституту Горшеніна, В. Горовенка, завідувача відділу військової та військово-економічної політики Національного інституту стратегічних досліджень, М. Белескова, головного консультанта Національного інституту стратегічних досліджень, В. Гаврилова, экс-військового аташе з питань оборони України в Сполучених Штатах Америки (2015–2018 роки).

Виділення не вирішених частин загальної проблеми. Способи і методи ведення ЗСУ локальних бойових дій на сході України, з урахуванням набутого досвіду 2014–2020 років, насамперед вимагають оснащення української армії сучасними новітніми видами ОВТ, а саме: надійно захищених оперативних та тактичних систем зв'язку на цифровій платформі; сучасних засобів розвідки різного спрямування, в тому числі акустичних систем пеленгації пострілу для визначення відповідної позиції ворожого снайпера та місцезнаходження інших вогневих засобів; дистанційно керованих зразків озброєння та військової техніки усілякого призначення, високоточних засобів ураження у складі розвідувально-ударних систем (БПЛА); сучасних систем і засобів радіоелектронної боротьби. Тісна співпраця, побудована на повній довірі з нашими стратегічними партнерами країнами-члена-

ми НАТО, дасть нам можливість отримати від них таке озброєння і військову техніку (ОВТ) для ведення бойових дій, яке потрібне нам в першу чергу вже сьогодні.

Метою статті є аналіз стану окремих аспектів військово-технічного співробітництва України з країнами-членами НАТО в сучасних умовах, зацентрувати та виділити можливості нашої держави на більш реальних та дієвих кроках щодо ВТС з країнами Альянсу, враховуючи ще достатньо великий потенціал нашого ОПК щодо виробництва новітніх типів ОВТ.

Виклад основного матеріалу. Зважаючи на сучасні світові тенденції ведення бойових дій в локальних війнах, великий досвід провідних країн світу щодо оснащення свого війська новітніми зразками ОВТ, а також враховуючи тактику проведення антитерористичної операції (АТО) та операції об'єднаних сил (ООС) на сході України, основними напрямками розробки, створення та вдосконалення ОВТ повинні бути: розробка та впровадження єдиної Автоматизованої системи управління (АСУ) для всієї військової організації держави, системи зберігання і обміну даними; розвиток та виготовлення сучасних засобів розвідки різного спрямування, винятково вияв вогнепальної (снайперської) зброї противника; розвиток високоточної зброї; створення автономних і дистанційно керованих зразків озброєння та військової техніки усілякого призначення яка б повністю, або частково звільняла участь військовика на великому просторі ведення бойових дій; високотехнологічних, високоточних засобів ураження у складі розвідувально-ударних систем (БПЛА), у тому числі великої відстані; розвиток сучасних систем і засобів радіоелектронної боротьби, протидії технічним розвідкам та високоточної зброї противника; підвищення мобільності і транспортабельності озброєння і військової техніки; зниження експлуатаційних витрат на озброєння і воєнну техніку на основі впровадження передових засобів і методів технічного обслуговування; логістика процесів матеріально-технічного забезпечення військ, створення єдиної, інтегрованої і уніфікованої системи тилового забезпечення всіх компонентів воєнної організації [2].

Згідно з Хартією про особливе партнерство між Україною та Організацією Північно-Атлантичного договору (09.07.1997 р.) було створено Комісію Україна – НАТО (КУН), яка є органом прийняття рішень, відповідальним за розвиток відносин між НАТО і Україною та скерування спільної діяльності. Вона забезпечує проведення консультацій зі спільних питань безпеки і має завдання наглядати за відповідним виконанням положень Хартії, оцінку загального розвитку відносин між НАТО і Україною, огляд планів діяльності на майбутнє і пропозицію шляхів поліпшення та подальшого розвитку співпраці, а також проробляти можливості співробітництва у сфері озброєнь.

22 вересня 2015 р. було підписано Спільну декларацію щодо посилення оборонно-технічного співробітництва України з НАТО, на виконання якої 16 грудня 2016 р. підписано Дорожню карту оборонно-технічного співробітництва з Альянсом [3]. 12 грудня 2019 р. в Брюсселі в штаб-квартирі НАТО було проведено 28-е засідання Спільної ро-

бочої групи Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва. Під час заходу учасники розглядали результати співпраці з НАТО у 2019 році у сфері озброєнь і реформування національного оборонно-промислового комплексу, визначили пріоритетні завдання на 2020 рік та підписали оновлену редакцію Дорожньої карти Україна-НАТО з оборонно-технічного співробітництва. Також були розглянуті практичні аспекти співробітництва у рамках програм і проєктів Агенції НАТО з підтримки та постачання, Агенції НАТО зі зв'язку та інформації, а також груп Конференції національних директорів з озброєння, які працюють у військово-технічній сфері [4].

Розвиток військово-технічного співробітництва з країнами-членами НАТО дає Україні доступ до найкращих науково-технічних розробок у сфері озброєння в інтересах питань національної безпеки. Також він надає доступ виробам національної оборонної промисловості в першу чергу до європейського ринку. Помітно активізуються започаткування спільних проєктів України з країнами-членами НАТО у сфері ВТС. Країни євроатлантичної співдружності розважливо та серйозно звернули увагу на реально економічну привабливість ОПК України. Перехід на стандарти НАТО у сфері озброєнь має суттєво розширити можливості і ринки збуту української військової техніки та озброєнь. Спрощення експорту та імпорту товарів військового призначення дали старт реальній лібералізації зовнішньоекономічної діяльності для підприємств усіх форм власності, зокрема у сфері військово-технічного співробітництва.

Однак, ще не в повній мірі ці питання вирішені на законодавчому рівні. Для створення сприятливих умов для іноземних інвестицій у розробку і виробництво свого завершеного продукту озброєнь в Україні вкрай необхідно розроблення та впровадження взаємопов'язаних нормативно-правових актів щодо відновлення стратегічної ролі оборонно-промислового комплексу в системі національної безпеки та оборони держави. Постійно наголошується потреба збільшення витрат на виробництво та закупівлю озброєнь, реформування судової системи, боротьба з корупцією у сфері ОПК та прийняття Закону України «Про військово-технічне співробітництво», зокрема, для створення сприятливих умов для іноземних інвестицій у виробництво озброєнь в Україні [5].

Вже давно на часі прийняття Закону України «Про оборонні закупівлі», який передбачає затвердження типових державних контрактів, чітке визначення повноважень Міністерства оборони та Міністерства економіки в частині планування та здійснення закупівель, впровадження державного підтвердження якості на основі підходів та стандартів НАТО, впровадження життєвого циклу озброєння, військової і спеціальної техніки, впровадження підтримки національного виробника шляхом локалізації виробництва та багато інших питань, які регулюють та належно супроводжують оборонні закупівлі озброєння та військової техніки для ЗСУ.

Указом Президента України від 26 травня 2020 року № 203/2020 затверджена Річна національна програма під егідою Комісії Україна – НАТО на 2020 рік. Цей об'ємний документ, який

містить опис реформ за відповідними напрямками, визначає їх стратегічну мету, цілі, пріоритетні завдання і заходи, необхідні для забезпечення ефективною планомірною реалізацією закріпленого Конституцією України стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства в Організації Північноатлантичного договору. Поряд з іншими важливими пріоритетними завданнями, особливу увагу у Програмі приділено питанням переведення сектору безпеки і оборони України на стандарти НАТО та покращення взаємосумісності Збройних Сил України з арміями держав – членів НАТО, в тому числі щодо озброєння та військової техніки. Програма передбачає продовження співробітництва в рамках діяльності робочих груп Конференції національних директорів з озброєння (CNAD), проєктів концепції НАТО "Розумна оборона", проєктів Промислово-дорадчої групи НАТО (NIAG), Організації НАТО з питань науки та технологій (STO), Офісу стандартизації НАТО (NSO), та інших проєктів/ініціатив [6].

12 червня 2020 року Північноатлантична рада на своєму засіданні, за присутності представників усіх держав-членів Альянсу, прийняла одностайне рішення про надання Україні статусу партнера з розширеними можливостями (Enhanced opportunity partner – EOP) НАТО. Це ще один визначний та важливий крок до повноправного членства нашої держави в НАТО, який надасть допуск до актуальної інформації, що ухвалюється Альянсом; до консультацій, сертифікації, підготовці, оперативного планування та оцінки обстановки. Доступним для нас стає обмін розвідувальними даними з Альянсом. Військовослужбовці ЗСУ зможуть брати участь у роботі керівних органів НАТО.

Країни зі статусом EOP беруть участь у спільних місіях з НАТО на рівні, схожому до повноправного члена НАТО. Також є окремі додаткові можливості, які можуть бути надані країні залежно від рівня співпраці та поточного рівня взаємосумісності. Не важко здогадатись, що ці додаткові можливості можуть стосуватись більш тісної співпраці щодо ВТС, а саме допуску до військових високотехнологічних наукових розробок різного спрямування, ліцензійного випуску озброєння та військової техніки на підприємствах ОПК України та прямої закупівлі військової техніки, яка зараз так необхідна ЗСУ в зоні проведення ООС. Даючи інтерв'ю телеканалу «ДОМ», директор Центру інформації та документації НАТО Барбара Маронкова, коментуючи приєднання України до програми «Партнерство розширених можливостей» наголосила: «Це означає, що Україна має доступ до програми співробітництва з НАТО, яка значною мірою орієнтована на військово-технічну сторону співпраці. Це частина ширшої ініціативи, яка називається Ініціативою НАТО з оперативної сумісності з партнерами, яку ми створили 2014 року, щоб мати змогу продовжувати військову співпрацю з багатьма партнерами по всьому світу». Не більше і не менше.

І саме важливе, на нашу думку, це є демонстрацією підтримки України. Це – важливий сигнал, що підтверджує довіру з боку Альянсу, визнає особливість України як стратегічного партнера, спроможність нашої країни брати участь в операціях під проводом НАТО та відзна-

чає вже чинну роль і внесок України у проведенні спільних операцій [7].

В 2020 році фінансування Збройних Сил становить 116 млрд. грн. з урахуванням коштів зі спеціального фонду, тобто приблизно на 14 млрд. більше, ніж в минулому. При цьому в цілому на сектор оборони в державному бюджеті України на 2020 рік було виділено 245,8 млрд. грн., що становить вже більше \$9 млрд. У той же час фінансування програм, пов'язаних з модернізацією, ремонтом і закупівлею нових озброєнь порівняно невелике і складає 22,7 млрд. грн – менше 1 мільярда доларів. Це не дозволяє нашій армії зробити якісний стрибок вперед навіть в умовах збройного протистояння на Донбасі [8]. Дана сума коштів не відповідає тим вимогам сьогодення на закупівлю озброєння та військової техніки для Збройних Сил України, які потребують забезпечення сучасними зразками ОВТ, як для країни, що знаходиться у стані збройного конфлікту з незаконними збройними формуваннями на сході України та протистоїть агресивним діям з боку Російської Федерації.

Перехід на стандарти НАТО, побудова сектору безпеки і оборони України та оборонно-промислового комплексу, який відповідає найкращим зразкам провідних європейських держав та держав – членів НАТО, на сьогодні є головним завданням для України. Нарощування конструктивної взаємодії з НАТО сьогодні – одне з ключових завдань у контексті відносин України із Заходом. «Ми повинні робити ставку і на створення наукоємних спільних підприємств та придбання відповідних ліцензій. Необхідно переконати американських колег у тому, що Україна – це актив, а не пасив, і що вона може, а, головне, хоче перетворитися на надійно захищену, безпечну, гідно озброєну країну-союзника Заходу», – переконаний голова Наглядової ради Українського Інституту безпекових досліджень, перший віце-президент Національної академії наук України, академік В. Горбулін. Крім того, він переконаний, що сьогодні слід вести мову не просто про перспективи, а про фундаментальні зміни воєнно-стратегічного ландшафту, які роблять минуле розуміння стратегічної безпеки застарілим. Ці зміни полягають у розробці та оснащенні армії високоточними неядерними озброєннями стратегічних властивостей (ракети невеликої дальності з неядерними зарядами, ракети протиракетної оборони, протисупутникові системи, лазерне озброєння та кіберзброя) [9].

Екс-військовий аташе з питань оборони України в Сполучених Штатах Америки (2015-2018 роки) В. Гаврилов, під час круглого столу на тему: «Військово-технічне співробітництво України з США. Потенціал і реалії» у Києві, заявив що США готові надавати Україні більше сучасного озброєння після створення системи захисту військових технологій від потрапляння в третю країну [10]. Це політичне питання стосується довіри до України, як до кінцевого споживача американської високотехнологічної зброї.

Набутий досвід участі підрозділів Збройних Сил в зоні АТО та ООС збільшив увагу керівництва Генерального штабу ЗСУ та Міністерства оборони до вдосконалення системи зв'язку з використанням сучасних технологічних рішень

як основи управління на тактичному й оперативному рівнях. З цією метою Державною програмою розвитку ЗС України на період до кінця 2020 року передбачено створення стаціонарних захищених пунктів управління для стратегічного рівня та новоствореного військового управління оперативного рівня. З метою автоматизації системи оперативного (бойового) управління, зв'язку, розвідки та спостереження українська армія має перейти на систему C4ISR (Command, Control, Communications, Computers, Intelligence, Surveillance and Reconnaissance – управління, контроль, зв'язок, збір і комп'ютерна обробка інформації, спостереження і розвідка) за допомогою партнерів у рамках співпраці «Україна-НАТО». Ця система передбачає створення захищеної телекомунікаційної мережі, переведення стратегічних, оперативних та тактичних систем зв'язку на цифрову платформу, впровадження автоматизованої системи управління розвідкою, удосконалення АСУ Повітряними Силами та створення АСУ Сухопутних військ та ВМФ.

За запевненнями Міністерства оборони України, питання модернізації озброєння та військової техніки є головними і пріоритетними у військовому відомстві. Ще на початку 2019 року Україна заявила що готова почати масштабну закупівлю високотехнологічної зброї зі США та країн-членів НАТО. Контракт на поставку зі США вже другої партії ПТРК «Javelin» Міністерство оборони України уклало протягом 4-го кварталу 2019 року. Державний департамент США погодив продаж нової партії ПТРК Україні – 150 ракет і 10 пускових установок для них на суму понад 39 мільйонів доларів. Нещодавно США передали Збройним Силам України пристрої нічного бачення, тепловізори, рації та медичне обладнання загальною вартістю понад 25 мільйонів доларів для використання в зоні ООС.

За інформацією посольства США в Україні, Управління оборонного співробітництва амбасад 17 червня 2020 року отримало обладнання на понад 60 мільйонів доларів для передачі українським партнерам, включаючи рації, боеприпаси та протитанкові ракети Javelin [11]. Це надзвичайно потрібна та вчасна допомога уряду США, який вже надав нам військового майна та озброєння на понад 2 мільярди доларів.

Уже у цьому році, в рамках безпекової допомоги по лінії Пентагону, Україна отримає 250 мільйонів доларів на посилення бойових спроможностей Збройних сил. Це рішення вже затверджено Конгресом США. У цьому пакеті безпекової допомоги також передбачено суттєву підтримку Військово-Морських Сил України. Як стало відомо журналу «Ukraine to NATO», що мова йде про надання сучасних патрульних катерів Mark VI, які також стоять на озброєнні ВМС США і берегової охорони. В умовах російської загрози в Азовському і Чорному морях це не менш важливий компонент для стримування потенційного агресора, ніж більші бойові корабельні одиниці. Крім того, ця допомога передбачає надання засобів спостереження та контрбатареїної боротьби, медичне обладнання, системи забезпечення кібернетичної безпеки та протидії російській пропаганді, транспортні засоби.

Проект Тростового фонду НАТО в рамках програми Партнерство заради миру (ПЗМ) з безпечного знищення накопичених протипіхотних мін було започатковано в Україні ще у 2002 році. На даний час у нас вже діють дев'ять проектів тростових фондів НАТО, а саме: модернізації системи командування, управління, комунікації та комп'ютеризації (С4); кіберзахисту; перепідготовки та соціальної адаптації військовослужбовців; медичної реабілітації; реформування систем логістики і стандартизації; другий етап тростового фонду НАТО/ПЗМ; утилізації радіоактивних відходів, третій етап програми з розвитку доброчесності; другий етап програми з професійного розвитку. За нашими підрахунками, сумарний орієнтовний бюджет всіх тростових фондів НАТО, які працюють в Україні, біля 38,5 мільйонів євро.

Досить тісна співпраця з членом Альянсу Турецькою Республікою щодо військово-технічного співробітництва триває достатньо давно. Перспективними напрямками є спільне виробництво та/або постачання транспортних літаків виробництва ДП «Антонов», розширення співпраці за напрямком безпілотних літальних апаратів, інтеграція систем динамічного та активного захисту до турецької бронетехніки, розробка та виробництво силових установок для бронетехніки, тощо.

У сфері спільного виробництва радіолокаційної техніки по стандартам НАТО та по створенню центру з кібербезпеки на території України ведеться робота з компанією «Navelsan». Українська Державна компанія «Спецтехноекспорт», що входить до складу ДК «Укроборонпром», та турецька компанія Aselsan мають підписаний Меморандум про організацію спільного виробництва сучасних турецьких засобів радіозв'язку в Україні. Найбільш відомими прикладами в сфері закупівлі ОВТ стало придбання тепловізійних камер Eye Lr S у турецької компанії Aselsan для встановлення на українських ПТРК «Стугна-П».

Також дуже вагомий контракт, який був підписаний у 2019 році, щодо поставок Туреччиною БПЛА «Bayraktar TB2» для ЗСУ. Це поки що єдиний оперативно-тактичний, розвідувально-ударний безпілотний апарат у нашому війську. За 70 мільйонів доларів ми отримали шість безпілотників, три мобільних наземних станції та засоби контролю і обслуговування. У Туреччині пройшли підготовку понад п'ятдесят українських операторів цього комплексу. Можливості цього БПЛА надзвичайно широкі та ефективні у бойовому застосуванні: постійний контроль над противником вздовж лінії зіткнення на сході країни, здатність дрона літати більше доби з використанням надпотужної оптичної станції. Це дозволяє виявляти окрему бойову техніку чи захищені військові об'єкти на відстані більше двадцяти кілометрів та своїми різноманітними типами керованих боеприпасів знищувати їх.

Дві наші країни знаходяться на шляху до новітнього оборонного співробітництва, так як у нас спільне військово-політичне бачення ситуації в Чорноморському регіоні. Нині Україна та Туреччина заснували спільне підприємство під назвою «Чорноморський щит». Цей проект відкриває абсолютно нові горизонти двосторонньої співпраці. Турецька компанія почала створювати набагато потужніший безпілотний

комплекс, який отримав назву «Akinci» та передбачає оснащення його українськими двигунами. Ці двигуни виготовляє українське підприємство «Прогрес» ім. Івченко, що входить до складу «Укроборонпрому». Представники турецької компанії також окреслили перспективні свої розробки, а саме створення у майбутньому ударного безпілотного винищувача зі звуковою швидкістю. Вони вважають, що Україна буде дуже хорошим партнером у цьому проекті завдяки своєму інтелектуальному потенціалу. Фактично вже спільно йде розробка ударного безпілотного винищувача, який може істотно змінити правила гри на полі бою, адже подібного аналогу у світі сьогодні немає. На новому безпілотному винищувачі також стоятимуть українські двигуни.

За інформацією посла України в Німеччині Андрія Мельника, Міністерства оборони України й ФРН підписали угоду про виділення Берліном 1,5 млн. євро для придбання медобладнання (мобільних рентген-апаратів, цифрових хірургічних машини та ангиографів), які вкрай необхідні польовим шпиталям ЗСУ в зоні проведення Операції об'єднаних сил (ООС). З початку конфлікту на сході України Німеччина вже надала Києву фінансову допомогу розміром майже 1,4 мільярда євро.

Надзвичайно дієві та позитивні кроки національного ОПК щодо співпраці з західними зарубіжними компаніями, які випускають окремі вузли та агрегати до розробок вітчизняної військової техніки за проектами українських конструкторів. Як приклад, створений за сучасними вимогами рівня захисту STANAG-4 (стандарт НАТО) та кращими світовими аналогами – БТР Отаман-3. За інформацією компанії-виробника, цей бронетранспортер оснащений потужним спеціальним, все паливним двигуном та коробкою передач відповідно німецької компанії DEUTZ та американської компанії Allison Transmission, а також спеціально створена для цього військового виробу ходова частина та підвіска відомої американської компанії Meritor. Також долучилась до цього виробу і турецька компанія Nero Indastri, яка буде поставляти сучасну і ефективну автоматичну систему пожежогасіння для цього бронетранспортеру.

Це тільки поодинокі приклади дієвої взаємовигідної співпраці нашої держави з країнами-членами Альянсу. Наразі напрацьовують подібні контракти й угоди з іншими нашими партнерами, такими як Польщею, Литвою, Чехією, Данією. Економічна ситуація в Україні, скоріше за все не дасть можливості найближчим часом виділяти достатньо коштів на розробку, створення та випуск ОВТ, нагальної потрібної вже сьогодні для Збройних Сил України.

Висновки та пропозиції. Тема міжнародного військового співробітництва України набула надзвичайно вагомого значення після розв'язаної проти нашої держави різновекторної агресії з боку Російської Федерації. Україна стикнулася з новими видами загроз в усіх сферах життєдіяльності держави, у військовій зокрема. Реалії гібридної війни потребують нових підходів у забезпеченні державного суверенітету та територіальної цілісності України, у тому числі шляхом посилення військового партнерства з країнами – членами НАТО.

Єдиний шлях в забезпеченні сучасними зразками озброєння та військової техніки для ЗСУ ми бачимо в їх розробленні та виробництві силами вітчизняного ОПК, у тому числі за закордонними ліцензіями, розробленні і виробництві разом з іноземними партнерами, імпорту озброєння та військової техніки, виробництво яких в Україні недоцільне або технологічно неможливе. Ця надзвичайно важлива робота буде давати дієвий результат тільки в тому випадку, якщо країни-члени НАТО будуть бачити Україну як надійного, передбачуваного партнера щодо спільних, взаємоузгоджених планів-дій по збереженню миру та безпеки на євроатлантичному просторі.

Довгоочікувана подія яка вже відбулась, приєднання України в 2020 році до Програми розширених можливостей НАТО, має виключно позитивний вплив на бойові спроможності і готовність українського війська до виконання завдань за призначенням. Розважливий курс до подальшої стандартизації НАТО – це серйозні зміни у філософії управління, технологіях ухвалення рішень, кадровій політиці, переоснащен-

ня ЗСУ високотехнологічними зразками ОВТ, утвердження лідерства і розвитку критичного мислення військових посадових осіб та державних службовців сектору національної безпеки й оборони країни.

У сучасних геополітичних, соціально-економічних, міжнародно-правових, військово-політичних умовах характер, форми та напрямки військового партнерства України потребують переосмислення та уточнення, а також беззаперечної постійної уваги Президента, як Верховного Головнокомандувача та скоординованої системної роботи військового відомства нашої держави. Ми повинні бути для наших західних партнерів зрозумілі та прогнозовані, послідовні у наших бажаннях вступу до НАТО та ЄС. За їх підтримки Україна в повному обсязі повинна готувати та відпрацьовувати плани міжнародного військового співробітництва, використовувати великий досвід країн-партнерів, знання та військово-технічну допомогу, що в свою чергу дозволить підтримувати обороноздатність країни на належному рівні.

Список літератури:

1. Військово-технічне співробітництво Україна – США як інструмент усунення РФ з ринку ОВТ. Оборонно-промисловий кур'єр. Інформаційне агенство. URL: <http://opk.com.ua/01.11.2019> (дата звернення: 15.03.2020).
2. Розпорядження Кабінету Міністрів від 14 червня 2017 р. N 398-р «Про схвалення Основних напрямів розвитку озброєння та військової техніки на довгостроковий період». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/398-2017-p> (дата звернення: 15.03.2020).
3. Портал Україна-НАТО. URL: <http://nato.mfa.gov.ua/ua/documents/acts> 17.12.2015 (дата звернення: 15.03.2020).
4. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua.nevs/13.12.2019> (дата звернення: 15.03.2020).
5. Козій І., Поляков Л., Федоренко К. Громадський моніторинг співпраці України та Європейського Союзу в безпековій сфері; Інститут Євро-Атлантичного Співробітництва. Київ, 2019. URL: <https://ieac.org.ua> (дата звернення: 16.04.2020).
6. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2032020-33861/26.05.2020> (дата звернення: 27.05.2020).
7. Європейська правда. 13.06.2020. Андрій Загороднюк, Міністр оборони України у 2019-2020 р. URL: <https://www.eurointegration.com>. (дата звернення: 14.06.2020).
8. Гонка озброєнь: світ, Україна, Росія. 03.05.2020. Військовий навігатор України. URL: milnavigator.com.ua (дата звернення: 27.05.2020).
9. Інформагентство «Укрінформ». URL: <https://www.ukrinform.ua>. 24.10.2019 (дата звернення: 15.03.2020).
10. Круглий стіл: «Військово-технічне співробітництво України з США. Потенціал і реалії». 25.09.2019. URL: <https://www.unian.ua/politics/10697754.html> (дата звернення: 15.03.2020).
11. U.S. Embassy Kyiv Ukraine. 17.06.2020 (дата звернення: 18.06.2020).

References:

1. Military-technical cooperation Ukraine – USA as a tool to eliminate Russia from the armaments market. Defense Industrial Courier. Informations agency. URL: <http://opk.com.ua/01.11.2019> (accessed: 15.03.2020).
2. Order of the Cabinet of Ministers of June 14, 2017 N 398-p "On approval of the Main directions of development of armaments and military equipment for the long term". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/398-2017-p> (accessed: 15.03.2020).
3. Ukraine-NATO portal. URL: <http://nato.mfa.gov.ua/ua/documents/acts> 17.12.2015 (date of application: 15.03.2020).
4. Government portal. URL: <http://www.kmu.gov.ua.nevs/13.12.2019> (accessed: 15.03.2020).
5. Koziy, I., Polyakov, L., & Fedorenko, K. (2019). Public monitoring of cooperation between Ukraine and the European Union in the security sphere; Institute for Euro-Atlantic Cooperation. Kyiv. URL: <https://ieac.org.ua> (accessed: 16.04.2020).
6. President of Ukraine. Official internet representation. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2032020-33861/26.05.2020> (accessed: 27.05.2020).
7. European truth. 13.06.2020. Andriy Zagorodniuk, Minister of Defense of Ukraine in 2019-2020. URL: <https://www.eurointegration.com> (accessed: 14.06.2020).
8. Arms challenge: world, Ukraine, Russia. 05/03/2020 Military navigator of Ukraine. URL: milnavigator.com.ua (accessed: 27.05.2020).
9. Inform agency "Ukrinform". URL: <https://www.ukrinform.ua>. 24.10.2019 (accessedon: 15.03.2020).
10. Round table: "Military-technical cooperation of Ukraine with the United States. Potential and realities». 25.09.2019. URL: <https://www.unian.ua/politics/10697754.html> (accessed: 15.03.2020).
11. U.S. Embassy Kyiv Ukraine. 17.06.2020 (accessed: 18.06.2020).